

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտե
Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 19/3

15 ապրիլի 2014 թ.

Քննարկվեց Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի 18.03.2014 թ-ի գանգատը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ
էրեբունու ՀՏ 21.02.2014 թ-ի թիվ 1108712 ստուգման ակտի դեմ:

Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի գանգատում բերված փաստարկները.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի 04.02.2014 թ-ի թիվ 1108712 հանձնարարագրի համաձայն Ա/Ձ
Արսեն Հարությունյանի մոտ ՀՀ օրենքների և այլ իրավական ակտերի առանձին
պահանջների կատարման ճշտությունը պարզելու նպատակով իրականացվել է հսկիչ-
դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում:

«Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածում ամրագրված է. «Հարկերի հաշվարկման
հսկողության և գանձման ընթացքում օրենքի խախտմամբ հարկ վճարողների վերաբերյալ
ծեռք բերված տեղեկությունները չեն կարող հիմք հանդիսանալ հարկային
պարտավորությունների հաշվարկման և գանձման համար»: Տվյալ դեպքում օրենքի
խախտման փաստն ակնհայտ է և բազմաթիվ խախտումներով կազմված ակտի հիմքով
տնտեսվարող սուբյեկտին առաջարկված տուգանքն անհիմն է և չի կարող հիմք հանդիսանալ
հարկային պարտավորությունների հաշվարկման ու գանձման համար:

Համաձայն վիճարկվող վարչական ակտի՝ Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի կողմից խախտվել
է ՀՀ կառավարության 26.08.2004 թ-ի թիվ 1325-Ն որոշման 19-րդ կետի «բ» ենթակետի
պահանջները, որի համար «ՀԴՄ-ների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ
կետի 1-ին մասի համաձայն Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանին առաջադրվել է տուգանք 150.0
հազար դրամի չափով:

Իրականությունը հետևյալն է.

2014 թ-ի փետրվարի 2-ին Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի հայրիկի առողջական վիճակը
վատթարանալու պատճառով որոշվել է, որ մի քանի օր առևտրի կետը չի գործելու, որի մասին
կազմվել է հրաման: Փետրվարի 3-ին Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի հայրիկը մահացել է և
փետրվարի 3-7-ը խանութը չի աշխատել: Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի աշխատակից Հակոբ
Հակոբյանն իր նախաձեռնությամբ, օգնելու նպատակով վաճառքի կետը մեկ-երկու օրով
վարձակալությամբ հանձնել է այլ անձի՝ Գագիկ անունով: Էրեբունու ՀՏ աշխատակիցները
հսկիչ գնումը կատարել են Գագիկից և առանց պարզելու նրա ով լինելը ստիպել են, որ
առևտուրը մուտքագրի ՀԴՄ:

«Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնները հաստատելու մասին»
թիվ 1325-Ն որոշմամբ հաստատված հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների շահագործման
կանոնների 19-րդ կետի «ա» և «բ» կետերի՝ «Պատասխանատու անձը պարտավոր է՝ ա)
հաշվիչ սարքի միջոցով մուտքագրել դրամական գումարը, որոշել ընդհանուր գումարը և
տեղեկացնել գնորդին, պատվիրատուին և այլն, բ) ՀԴՄ-ի միջոցով տպել և գումարն
ստանալու պահին ապրանքի հետ միասին գնորդին, պատվիրատուին տրամադրել
դրամարկղային կտրոն, իսկ Հայաստանի հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված
կարգով հարկային վարչարարությանն օժանդակության նպատակով վիճակահանության
անցկացման ժամանակահատվածում՝ ժապավենի դարձերեսին հատուկ համար (համարներ)
պարունակող չեկ (կտրոն)»:

Կանոնների 32-րդ կետի համաձայն, նույն կանոնների խախտումն առաջացնում է
պատասխանատվություն օրենքով սահմանված կարգով:

Վերոգրյալ նորմերի վերլուծությունից հետևում է, որ հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների
գրանցման կարգի և (կամ) շահագործման կանոնների խախտմամբ հսկիչ-դրամարկղային
մեքենաների կիրառման համար պատասխանատվությունն առաջանում է նույն օրենքի հիման

վրա ընդունված Կանոններով նախատեսված պատասխանատու անձի կողմից հաշվիչ սարքի միջոցով դրամական գումարը չմուտքագրելու, դրամարկղային կտրոն չտրամադրելու դեպքում:

Վարչական մարմինը ստուգման ընթացքում նշված խախտումների հայտնաբերման դեպքում օրենքի ուժով պարտավոր է դրանք արձանագրել ստուգման ակտում: Միայն նշված պահանջի պահպանման արդյունքում է հնարավոր հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների գրանցման կարգի և (կամ) շահագործման կանոնների խախտման համար կազմակերպությանը կամ անհատ ձեռնարկատիրոջը ենթարկել պատասխանատվության: Այսինքն՝ տուգանք կիրառելու համար բավարար չէ միայն կոնկրետ խախտման հայտնաբերումը, այլ այդ խախտումը սահմանված կարգով և ժամկետներում ենթակա է արձանագրման և ապացուցման, որի պարտավորությունը դրված է վարչական մարմնի վրա:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 55-րդ հոդվածի 1-ին մասի «ա» ենթակետի համաձայն. «վարչական ակտն իր բովանդակությամբ պետք է համապատասխանի դրա ընդունման համար օրենքով սահմանված պահանջներին, նշում պարունակի այն բոլոր էական փաստական և իրավաբանական հանգամանքների վերաբերյալ, որոնք վարչական մարմինն հիմք են տվել ընդունելու համապատասխան որոշում»: Նույն օրենքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի առաջին պարբերության համաձայն. «Վարչական մարմնի կողմից քննարկվող փաստական հանգամանքների վերաբերյալ անձի ներկայացրած տվյալները, տեղեկությունները համարվում են հավաստի բոլոր դեպքերում, քանի դեռ վարչական մարմինը հակառակը չի ապացուցել»:

Ակտի մեջ նշված չէ, թե առևտուրը ումից են կատարել՝ ԱԶ Արսեն Հարությունյանից, թե աշխատող Հակոբ Հակոբյանից: Չէր էլ կարող նշվել, քանի որ ստուգումը կատարելուց հետո են տեսուչները հասկացել, որ առևտրի կետը չի գործել, իսկ առևտուր կատարել են միանգամայն այլ անձից:

Էրեբունու ՀՏ տեսուչների գործողություններն իրավաչափ չեն, նրանք կոպտորեն խախտել են հսկիչ գնման ընթացակարգը և նշված իրավահարաբերությունը կարգավորող բոլոր հնարավոր օրենքներն ու այլ իրավական ակտերը:

Համաձայն «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի «հավելված 2»-ի 1.4 կետի, հսկիչ գնումն իրականացվում է հարկային մարմնի ղեկավարի կամ հարկային տեսչության պետի կողմից տրված գրավոր հանձնարարագրի հիման վրա: Ընդ որում, հսկիչ գնումն այլ անձի միջոցով (անձի գրավոր համաձայնությամբ) իրականացնելու դեպքում հանձնարարագրում նշվում են նաև այդ անձի տվյալները:

Համաձայն նույն հավելվածի 1.6 կետի, հսկիչ գնման արդյունքում հանձնարարագրի ներկայացման օրը կազմվում է հարկային մարմնի կողմից սահմանված ձևով արձանագրություն՝ երկու օրինակից: Արձանագրությունն ստորագրում են հսկիչ գնում կատարող անձինք և տնտեսվարող սուբյեկտի անունից ապրանքներ վճարող, ծառայություններ մատուցող և (կամ) դրամական հաշվարկ կատարող աշխատողը: Արձանագրության երկու օրինակներն արձանագրության կազմման օրը ներկայացվում են տնտեսավարող սուբյեկտի ղեկավարին կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձին, որն արձանագրության մեկ օրինակի վրա կատարում է գրառում և ստորագրում արձանագրությունը ստանալու մասին: Արձանագրության օրինակը ստանալուց կամ այն ստորագրելուց հրաժարվելու դեպքում ուսումնասիրություն իրականացրած պաշտոնատար անձանց կողմից այդ մասին համապատասխան նշում է կատարվում արձանագրությունում, և այն տնտեսավարող սուբյեկտին ուղարկվում է փոստով:

Ինչպես նշվել է վերևում խախտման մասին արձանագրություն չի կազմվել:

Տեսուչները խախտել են ՀՀ կառավարության որոշմամբ հաստատված «Հսկիչ գնումների ֆինանսական աղբյուրների և ձեռք բերված ապրանքների տնօրինման կարգը»-ի պահանջները և հսկիչ գնման արդյունքում ձեռքբերված ապրանքը հետ ընդունելու մասին ակտ չի կազմվել:

Այսպիսով հարկային տեսչության աշխատակիցները թույլ են տվել բազմաթիվ կոպիտ խախտումներ: Դրանք են՝

1. Հսկիչ գնում են կատարել այդպիսի հանձնարարություն չունենալու պարագայում,
2. Հսկիչ գնում կատարել են ոչ թե Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի, այլ մեկ ուրիշ անձի մոտից, իսկ ակտը կազմել է ԱՁ Արսեն Հարությունյանի նկատմամբ,
3. Չի կազմվել արձանագրություն խախտման մասին և այն չի ուղարկվել ԱՁ-ին,
4. Տեսուչները խախտել են «Հսկիչ գնումների ֆինանսական աղբյուրների և ձեռք բերված ապրանքների տնօրինման կարգ»-ի պահանջները և հսկիչ գնման արդյունքում ձեռքբերված ապրանքը հետ ընդունելու մասին ակտ չի կազմվել,
5. ՀԴՄ անդորրագրերի վրա առկա է 03.02.2014 թ-ի ամսաթիվը և հստակ ապացույց չկա, որ 06.02.2014 թ-ին հսկիչ գնում է կատարվել:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի դրույթներով ԱՁ Արսեն Հարությունյանը խնդրում է էրեբունու ՀՏ 21.02.2014 թ-ի թիվ 1108712 ակտը վերացնել /ճանաչել անվավեր/:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), լսելով Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի և ստուգման իրականացրած պաշտոնատար անձանց բերված փաստարկները, ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները, եկավ եզրակացության, որ գանգատը հիմնավոր չէ հետևյալ պատճառաբանությամբ:

Համաձայն ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի 04.02.2014 թ-ի թիվ 1108712 հանձնարարագրի Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի մոտ իրականացվել է հսկիչ- դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում: Արդյունքում կազմվել է Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի 18.03.2014 թ-ի գանգատը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ 21.02.2014 թ-ի թիվ 1108712 ստուգման ակտը (այսուհետ նաև ստուգման ակտ), որի 1-ին կետով մասնավորապես արձանագրվել է.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ հարկային տեսուչ Զորիկ Պողոսյանս 06.02.2014 թ-ին ժամը 13:50-ին (ՀԴՄ կտրոնի վրա նշված ամսաթիվը և ժամը սխալ են) ք.Երեւան, Մ.Խորենացի 48 հասցեում գործող Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանին պատկանող մանրածախ առևտրի խանութից կատարեցինք գնում 10.000 դրամ արժողությամբ (3.7 կգ միս), որի դիմաց վճարված կանխիկ դրամը չմուտքագրվեց ՀԴՄ և համապատասխան գումարի ՀԴՄ կտրոն չտրամադրվեց: Մեր կողմից ներկայացվեցին ծառայողական վկայականները և ստուգման հանձնարարագիրը՝ ծանոթացման: Այսուհետև ժամը 13:56-ին ՀԴՄ-ից դուրս բերվեց Z հաշվետվություն, որում հասոյթը կազմում էր 4500 դրամ և մեր պահանջով չմուտքագրված գումարը՝ 10.000 դրամ, մուտքագրվեց ՀԴՄ: Ժամը 13:56-ին նորից դուրս բերվեց Z հաշվետվությունը՝ 10.000 դրամ ընդհանուր գումարով:

Ստուգմամբ պարզվեց, որ տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից խախտվել են ՀՀ կառավարության 26.08.2004 թ-ի թիվ 1325-Ն որոշմամբ հաստատված ՀԴՄ շահագործման կանոնների 19-րդ կետի «բ» ենթակետի պահանջները: Արդյունքում տնտեսավարող սուբյեկտին «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ կետով սահմանված կարգով առաջադրվում է տուգանք 150.000 դրամի չափով:

Քննարկման ընթացքում նախ նշվեց, որ գանգատում բերված այն պնդումը, որ բազմաթիվ խախտումներով կազմված ստուգման ակտը «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի համաձայն չի կարող հիմք հանդիսանալ հարկային պարտավորությունների հաշվարկման ու գանձման համար, հիմնավոր չէ, քանի որ «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ կետով սահմանված տուգանքը հարկային պարտավորություն չի հանդիսանում:

Գանգատում բերված այն պնդման վերաբերյալ, որ կատարվել է հսկիչ գնում այդպիսի հանձնարարություն չունենալու պարագայում, նշվեց հետևյալը:

Տվյալ դեպքում ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի 04.02.2014 թ-ի թիվ 1108712 հանձնարարագրի համաձայն Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի մոտ իրականացվել է հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում, որի ընթացքում կատարված գնման միջոցով ստուգվել է Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի կողմից հսկիչ-դրամարկղային մեքենան ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կիրառելու հանգամանքը: Իսկ տնտեսվարող սուբյեկտների մոտ հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում կատարելու իրավասությունը հարկային մարմնին վերապահված է «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքով:

Գանգատում բերված այն պնդման վերաբերյալ, որ հսկիչ գնումը կատարել են ոչ թե Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի, այլ մեկ ուրիշ անձի մոտից, իսկ ակտը կազմել է ԱՁ Արսեն Հարությունյանի նկատմամբ, նշվեց հետևյալը:

Ստուգման ակտով արձանագրվել է, որ 06.02.2014 թ-ին ժամը 13:50-ին ք.Երեւան, Մ.Խորենացի 48 հասցեում գործող Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանին պատկանող մանրածախ առևտրի խանութից կատարվել է 10.000 դրամի գնում:

Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի կողմից շահագործվող ՀԴՄ-ն տրամադրվել է ք.Երեւան, Մ.Խորենացի 48 հասցեի համար, որի պատասխանատուն հանդիսանում է Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանը: Այսինքն, ք.Երեւան, Մ.Խորենացի 48 հասցեում ցանկացած գործողության պատասխանատուն, որը կապված է ՀԴՄ-ի շահագործման կամ կիրառման հետ, հանդիսանում է Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանը: Հետևապես Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի պնդումներն այն մասին, թե իր կողմից տրվել է հրաման փետրվարի 3-ից 7-ը խանութը փակելու վերաբերյալ և, որ տեղյակ չէ, թե իր աշխատակիցը ում է տրամադրել տարածքը առևտուր իրականացնելու համար, չեն կարող հիմք հանդիսանալ ստուգմամբ արձանագրված խախտման պատասխանատվությունը Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի նկատմամբ չկիրառելու համար:

Գանգատում բերված այն պնդման վերաբերյալ, որ չի կազմվել արձանագրություն խախտման մասին և այն չի ուղարկվել Ա/Ձ-ին, նշվեց հետևյալը:

Ինչպես որ վերը արդեն իսկ նշվել է, ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի 04.02.2014 թ-ի թիվ 1108712 հանձնարարագրի համաձայն Ա/Ձ Արսեն Հարությունյանի մոտ իրականացվել է հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում, իսկ ստուգման արդյունքում, համաձայն «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի կազմվում է ակտ:

Տվյալ դեպքում կատարված ստուգման արդյունքում կազմվել է ակտ, որը սահմանված կարգով ուղարկվել է կողմին:

Գանգատում բերված այն պնդման վերաբերյալ, որ խախտել են «Հսկիչ գնումների ֆինանսական աղբյուրների և ձեռք բերված ապրանքների տնօրինման կարգ»-ի պահանջները՝ հսկիչ գնման արդյունքում ձեռքբերված ապրանքը հետ ընդունելու մասին ակտ չի կազմվել, նշվեց հետևյալը:

ՀՀ կառավարության 26.08.2004 թ-ի թիվ 1325-Ն որոշմամբ հաստատված ՀԴՄ շահագործման կանոնների 20.1 կետի համաձայն, ձեռք բերված ապրանքը ետ է վերադարձվում, եթե չեն փոփոխվել դրա գնման պահին առկա ապրանքային հատկանիշները:

Ստուգման ժամանակ գնում կատարած անձ Զ.Պողոսյանը նշեց, որ գնված միսն իր պահանջով կտրատվել է, այսինքն՝ փոփոխվել է դրա գնման պահին առկա ապրանքային հատկանիշները: Հետևապես, գնված ապրանքը հետ ընդունելու մասին ակտ չի կազմվել:

Գանգատում բերված այն պնդման վերաբերյալ, որ ՀԴՄ անդորրագրերի վրա առկա է 03.02.2014 թ-ի ամսաթիվը և հստակ ապացույց չկա, որ 06.02.2014 թ-ին հսկիչ գնում է կատարվել, նշվեց հետևյալը:

Հանձնաժողովը գտնում է, որ գանգատում բերված վերոգրյալ փաստարկը հիմնավոր չէ, քանի որ ստուգման ակտի 1-ին կետում նշվել է, որ ՀԴՄ կտրոնի վրա նշված ամսաթիվը և ժամը սխալ են (նշված սխալը ՀԴՄ-ի տեխնիկական անհամապատասխանության խնդիր է եղել):

Հանձնաժողովի 01.04.2014 թ-ի նիստի քննարկման արդյունքում սույն գործի վերաբերյալ ընդունվել է որոշման նախագիծ, որի համաձայն ստուգման ակտը թողնվել է անփոփոխ:

Ի կատարումն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 21-ի «Գանգատարկման խորհուրդ ստեղծելու և վերադաս հարկային ու մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովների որոշումների քննարկման կարգը հաստատելու մասին» N 1361-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 4-րդ կետի, սույն գործի վերաբերյալ Հանձնաժողովի կողմից ընդունված որոշման նախագիծը և առնչվող նյութերը (գանգատի փաթեթը) ուղարկվել են վերադաս հարկային ու մաքսային մարմինների գանգատարկման խորհուրդ (այսուհետ՝ Գանգատարկման խորհուրդ):

Որոշման նախագծի վերաբերյալ Գանգատարկման խորհուրդը տվել է դրական եզրակացություն:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

ո թ ո շ ու մ է՝

Ստուգման ակտը թողնել անփոփոխ:

Որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում տնտեսավարող սուբյեկտի ղեկավարը կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձն իրավունք ունի բողոքարկել դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ



Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ